CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Юридичний факультет

Кафедра кримінального права

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан юридичного факультету
_____
проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«27» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

вибіркова

Освітня програма: Право
Спеціальність: 081 Право
Галузь знань: 08 Право
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Факультет: юридичний
Мова навчання: українська

Чернівці
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Кваліфікація кримінальних правопорушень»,** складена відповідно до вимог Освітньої програми «Право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

Розробники:
Шевчук Андрій Васильович, *доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*
Боднарук Олександр Миколайович, *доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*
Викладачі, що забезпечують читання даної навчальної дисципліни:
Шевчук Андрій Васильович, *доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*
Боднарук Олександр Миколайович, *доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року
В.о. завідувача кафедри кримінального права _____ доц. Марія ДЯКУР

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ **PhD, ас. Лаура БЗОВА**

МЕТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ»

«Кваліфікація кримінальних правопорушень» – одна з найважливіших дисциплін кримінально-правового циклу, що викладається у вищих юридичних закладах освіти. Досконале знання кримінального закону України є необхідною умовою успішної роботи за фахом.

Одним з найважливіших питань при застосуванні норм кримінального закону є визначення того, яке саме кримінальне правопорушення вчинила особа, та якою нормою його передбачено. Таке питання цілком і повністю вирішується в процесі кваліфікації кримінальних правопорушень.

Кваліфікації кримінальних правопорушень приділяється увага в теорії кримінального права, є певні здобутки, але ця проблема всебічно не проаналізована. Ціла низка питань залишається нерозкритою, дискусійною. До того ж, у кримінальному праві під кваліфікацією розуміють лише кваліфікацію кримінальних правопорушень, інші аспекти кваліфікації – кваліфікація малозначних діянь, кваліфікація діянь, що виключають кримінальну відповідальність, кваліфікація при позитивній посткримінальній поведінці тощо – досліджені фрагментарно.

Мета освітнього компонента: розгляд, насамперед, загальних та особливих проблем кваліфікації діянь, передбачених кримінальним законом – з'ясування її понять, принципів і значення, підстав кваліфікації, поглиблене вивчення певних типів застосування кримінально-правових норм – попередньої злочинної діяльності, кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті, конкуренції кримінально-правових норм, застосування норм Особливої частини при здійснення кримінально-правової оцінки вчиненого тощо. Крім цього, дисципліна вільного вибору має на меті сформувати у здобувачів глибокі теоретичні і практичні знання щодо практичного застосування кримінального законодавства України та вдосконалення і закріплення набутих вмінь і навичок, необхідних для професійного виконання своїх службових обов'язків, вирішення практичних завдань в сфері боротьби зі злочинністю.

Водночас в основі вивчення дисципліни має бути розуміння принципів верховенства права, законності, рівності усіх перед законом, вини, особистого характеру кримінальної відповідальності, індивідуалізації покарання, невідворотності кримінальної відповідальності, справедливості, гуманізму.

Для досягнення зазначеної мети передбачено вирішення **низки завдань**, що допоможуть засвоєнню викладеного матеріалу:

- Ознайомити здобувачів із загальними проблемами кваліфікації діянь, передбачених кримінальним законом – з'ясування їх понять, принципів та підстав кваліфікації.
- Опанувати особливості кваліфікації певних типів застосування кримінально-правових норм – незакінчених кримінальних правопорушень., кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті, конкуренції кримінально-правових норм тощо.
- Сформувати у здобувачів глибокі теоретичні і практичні знання щодо практичного застосування кримінального законодавства України.
- Розвинути у здобувачів навики вірного тлумачення і застосування колізійних норм кримінального права.
- Навчити здобувачів безпомилково орієнтуватися в положеннях кримінального законодавства України, визначати існуючі протиріччя і прогалини та ймовірні шляхи їх подолання.
- Виховати у здобувачів повагу до кримінального закону як непорушного засобу захисту прав та інтересів громадян, суспільства і держави від протиправних посягань.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ»

Результати навчання

Загальні компетентності:

- ✓ ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ✓ ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ✓ ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ✓ ЗК6. Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ✓ ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ✓ ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- ✓ СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві;
- ✓ СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- ✓ СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;
- ✓ СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини;
- ✓ СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
- ✓ СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- ✓ СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;
- ✓ СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ;
- ✓ СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

- ✓ РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;
- ✓ РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
- ✓ РН 11. Мати базові навички риторики;
- ✓ РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло;
- ✓ РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності;
- ✓ РН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
- ✓ РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Таким чином, здобувачі будуть:

знати: основні, загальні та спеціальні правила і прийоми, що застосовуються при кваліфікації вчиненого, особливості складання формули кваліфікації, в залежності від кількості та різновидів кримінальних правопорушень, моменту їх закінчення, вчинення їх одноосібно чи у співучасті, а також правові висновки та роз'яснення щодо застосування відповідних

кримінально-правових норм при проведенні кваліфікації вчиненого діяння та найбільш типові приклади із судової практики.

уміти: аналізувати правові акти, закони, джерела права у цілому та робити узагальнення, користуючись науковими методами пізнання; оцінювати потенційні загрози правильності та об'єктивності кримінально-правової оцінки вчиненого, усвідомлювати вплив помилки при кваліфікації кримінальних правопорушень на права, свободи і законні інтереси громадян.

володіти навиками обґрунтованого застосовування правових норм в конкретних ситуаціях, що складаються у процесі кваліфікації суспільно небезпечних діянь, тлумачення і застосовування кримінально-правових норм, аналізу судової практики та оцінювання її з точки зору відповідності закону.

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень». Успішне вивчення навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» перебуває у прямому та безпосередньому зв'язку з належним відвідуванням лекційних і практичних занять. Водночас, здобувачі освіти мають пам'ятати, що проходження курсу передбачає також і самовдосконалення, самоосвіту, тобто не можна обмежуватися лише матеріалом, який подається лектором, а потрібно самостійно працювати над відповідними темами.

Лекція – основний вид навчальних занять у закладі вищої освіти, призначена для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекції можуть проводитись для однієї або кількох академічних груп здобувачів. Тематика лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни щодо тем лекцій та їх змісту, але має право вибору щодо дискусійних інтерпретувань навчального матеріалу, форм і засобів доведення його до здобувачів.

На лекційних заняттях здобувачам варто бути уважними, зосередженими, критично мислили, не відмовлятися вступати в конструктивну полеміку з лектором і однокурсниками з питань обговорюваної теми, не соромитись ставити запитання у випадку, якщо окремі положення видаються такими, що потребують додаткових пояснень чи уточнень. За можливості слід не відволікатися зайвий раз на ґаджети, дотримуватись поведінки, що відповідає правилам етики, загальноприйнятим нормам моралі та академічної доброчесності. У випадку проведення лекційного заняття за допомогою дистанційних технологій, дуже бажано вмикати відеокамери на пристроях і залишатися на постійному зоровому контакті з лектором і однокурсниками.

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань. Практичні заняття проводяться в аудиторіях, навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, або в інших спеціалізованих приміщеннях. В окремих випадках практичне заняття може бути проведене із застосуванням загальноуніверситетської системи електронного навчання (LMS). Практичне заняття проводиться зі здобувачами, кількість яких, як правило, не перевищує однієї академічної групи. Перелік тем практичних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Практичне заняття передбачає аналіз, творче переосмислення та логічне впорядковування накопиченої інформації. Такий вид занять включає в себе теоретичні питання відповідно до заздалегідь сформованого плану, а також може містити практичну складову, наприклад: тести, задачі (фабули), підготовку та обговорення ІНДЗ (есе, реферати, проекти, презентації тощо). Для успішного виконання перелічених практичних завдань здобувач перед кожним заняттям повинен опрацювати відповідні нормативно-правові акти, матеріали, подані на лекційних заняттях, базові та додаткові рекомендовані джерела, проаналізувати постанови Пленуму та правові позиції Верховного Суду з окресленої проблематики, ознайомитися із прикладами судової практики.

Невід'ємною складовою навчального процесу є, безумовно, і самостійна робота здобувачів, тобто своєрідна форма організації навчального процесу, при якій оволодіння навчальним матеріалом здійснюється у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Обсяг часу, відведений для самостійної роботи здобувача, визначається рівнем Освітньої програми, фіксується в описі освітньої програми та в навчальному плані. Співвідношення обсягів самостійної роботи здобувачів та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги у навчальному процесі практичних занять. Обсяг самостійної роботи здобувачів визначається з розрахунку в межах 1⁄3-2⁄3 від загальної кількості годин.

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	IV	7	3.0	90	15	30			45		залік
Заочна	IV	7	3.0	90	4	6			80		залік

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні положення про кримінально-правову кваліфікацію, її поняття, підстави та принципи, а також особливості кримінально-правової оцінки вчиненого з врахуванням стадій вчинення кримінального правопорушення та видів співучасників, а також при конкуренції кримінально правових норм.												
Тема 1. Поняття, підстави та принципи кримінально-правової кваліфікації.	9,5	3	2	-	-	4,5	9	1	-	-	-	8
Тема 2. Кваліфікація кримінальних правопорушень	9,5	3	2	-	-	4,5	9	1	-	-	-	8

з урахуванням стадій їх вчинення.												
Тема 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.	9,5	3	2	-	-	4,5	9	1	-	-	-	8
Тема 4. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень.	9,5	3	2	-	-	4,5	9	1	-	-	-	8
Тема 5. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально правових норм.	9	3	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за ЗМ1	47	15	10	-	-	22	44	4	-	-	-	40
Змістовий модуль 2. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти особи, власності, громадської безпеки, безпеки руху і експлуатації транспорту, а також у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.												
Тема 1. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти особи.	8,5	-	4	-	-	4,5	9	-	1	-	-	8
Тема 2. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності.	8,5	-	4	-	-	4,5	9	-	1	-	-	8
Тема 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.	8,5	-	4	-	-	4,5	9	-	1	-	-	8

Тема 4. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху і експлуатації транспорту.	8,5	-	4	-	-	4,5	9	-	1	-	-	8
Тема 5. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.	9	-	4	-	-	5	10	-	2	-	-	8
Разом за ЗМ 2	43	-	20	-	-	23	46	-	6	-	-	40
Усього годин	90	15	30	-	-	45	90	4	6	-	-	80

ТЕМАТИКА І ПИТАННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми
Змістовий модуль 1. Загальні положення про кримінально-правову кваліфікацію, її поняття, підстави та принципи, а також особливості кримінально-правової оцінки вчиненого з врахуванням стадій вчинення кримінального правопорушення та видів співучасників, а також при конкуренції кримінально правових норм.	
1.1	**Поняття, підстави та принципи кримінально-правової кваліфікації** ***(лекц. – 3 год / практ. – 2 год)*** 1. Визначення поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. 2. Поняття і види підстав та передумов кваліфікації кримінальних правопорушень. 3. Встановлення фактичних обставин кримінального провадження як передумова кваліфікації. 4. Встановлення правових норм як нормативна підстава кваліфікації. 5. Склад кримінального правопорушення і його роль у процесі кваліфікації. 6. Поняття принципів кримінально-правової кваліфікації. 7. Законність кваліфікації кримінальних правопорушень. 8. Офіційність кримінально-правової кваліфікації. 9. Об'єктивність кваліфікації кримінальних правопорушень.

	10. Точність та індивідуальність кримінально-правової кваліфікації. 11. Повнота кримінально-правової кваліфікації.
1.2	**Кваліфікація кримінальних правопорушень з урахуванням стадій їх вчинення** ***(лекц. – 3 год / практ. – 2 год)*** 1. Кваліфікація закінченого кримінального правопорушення. 2. Правила кваліфікації незакінченої кримінально-протиправної діяльності. 3. Кваліфікація готування до вчинення кримінального правопорушення. 4. Кваліфікація окремих видів замаху на кримінальне правопорушення. 5. Значення добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення для кваліфікації. 6. Практичні питання кваліфікації кримінальних правопорушень з урахуванням стадій їх вчинення.
1.3	**Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті** ***(лекц. – 3 год / практ. – 2 год)*** 1. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. 2. Кваліфікація співучасті з врахуванням виду співучасника. 3. Кваліфікація співучасті з врахуванням її форм. 4. Кваліфікація невдалої співучасті та співучасті у незакінченому кримінальному правопорушенні. 5. Кваліфікація співучасті у кримінальних правопорушеннях із спеціальним суб'єктом. 6. Кваліфікація причетності до кримінального правопорушення. 7. Практичні питання кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.
1.4	**Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень** ***(лекц. – 3 год / практ. – 2 год)*** 1. Загальні положення кваліфікації множинності кримінальних правопорушень. 2. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень. 3. Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень. 4. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень. 5. Практичні питання кваліфікації кримінальних правопорушень із врахуванням множинності.
1.5	**Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально правових норм** ***(лекц. – 3 год / практ. – 2 год)*** 1. Поняття конкуренції кримінально-правових норм. 2. Види конкуренції кримінально-правових норм. 3. Правила кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм. 4. Практичні питання кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм.

№	Назва теми
Змістовий модуль 2. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти особи, власності, громадської безпеки, безпеки руху і експлуатації транспорту, а також у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.	
1	**Кваліфікація кримінальних правопорушень проти особи** ***(лекц. – 0 год / практ. – 4 год)*** 1. Особливості кваліфікації вбивства в залежності від форми вини, наявності пом'якшуючих та обтяжуючих обставин. 2. Практичні питання кваліфікації незакінченого умисного вбивства, вчиненого у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм. 3. Кваліфікація умисного вбивства за наявності помилки суб'єкта кримінального правопорушення. 4. Практичні питання кваліфікації тілесних ушкоджень в залежності від форми вини та ступеня тяжкості. 5. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти волі, честі і гідності особи. 6. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи і недоторканості особи. 7. Практичні питання кваліфікації кримінальних правопорушень проти особистих прав і свобод людини і громадянина. **Практичні ситуації:** 1. ОСОБА_1, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, знаходячись в кімнаті свого житлового будинку, на ґрунті особистих стосунків затіяв зі своєю мамою ОСОБА_2 сварку, під час якої умисно наніс два удари рукою по її обличчю, від чого вона впала на підлогу, де він знову умисно наніс множинні удари ногою з різних сторін по грудях та тілі ОСОБА_2, яка перекочувалась по підлозі. Після вказаного ОСОБА_1, продовжуючи свої неправомірні дії, схопив правою рукою дерев'яний табурет, нижньою з'єднувальною планкою ніжок якого умисно наніс їй удар в тім'яну ділянку голови зліва, і відтягнув її в сусідню кімнату, де поклав на ліжко. В результаті умисних дій ОСОБА_1 заподіяв ОСОБА_2, згідно висновку судово-медичної експертизи, тілесні ушкодження, які призвели до смерті останньої. 2. 15.10.2009 року приблизно о 20 годині між підсудним та ОСОБА_3 виникла сварка. В цей же день, приблизно о 21 годині ОСОБА_1, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, зустрів ОСОБА_3, умисно завдав два удари кулаками рук в область тулубу, від чого потерпілий упав на землю та коли той знаходився в лежачому положенні наніс близько п'ятнадцяти ударів ногами в різні частини тулуба та голови, спричинивши тяжкі тілесні ушкодження у вигляді тупої закритої травми живота, яка супроводжувалась крововиливом в м'які тканини, розривом тонкої кишки та крововиливом в брижу, фібріозно-гнійним перитонітом (запаленням черевини), що призвело до смерті потерпілої особи. Далі, 15.10.2009 року приблизно о 22 годині ОСОБА_1, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, шляхом вільного доступу, у ОСОБА_3 викрав велосипед вартістю 250 гривень. ОСОБА_3 незаконно без передбаченого законом дозволу придбав, шляхом привласнення знайденого короткоствольну вогнепальну зброю , а саме гладкоствольний револьвер моделі «Корнет-С» калібру 9 мм. який зберігав за його місцем проживання з метою самооборони.

	3. 16 липня 2009 року вечерком ОСОБА_3 йшли з дружиною та дитиною на прогулянку, він взяв вказаний револьвер з метою самозахисту. В парку випили по пляшці пива, біля кафе побачив двох молодих чоловіків, які дивились в їх сторону. Він зробив зауваження на їх адресу, в нецензурній формі, після чого вони почали рухатись до них. Він побоюючись за життя та здоров'я дружини та дитини, а також за своє, дістав з сумки дружини, вказаний револьвер та, висловлюючи на їх адресу погрозу його застосування, з метою їх залякування, продемонстрував його. Після чого вони показали свої посвідчення співробітників правоохоронних органів. ОСОБУ_3 було затримано та вилучено револьвер. 4. Ж., з метою обійняти посаду керівника підприємства, вирішив вбити свого попередника. Вислідивши жертву і скориставшись моментом, Ж. прицільно вистрелив у потерпілого із мисливської зброї, однак, промахнувся. Перезарядивши зброю, він знову прицілився у жертву, яка намагалась втекти, але із жалості другого пострілу не зробив, хоча мав реальну можливість довести розпочате кримінальне правопорушення до кінця. 5. Д., О. та Р, маючи намір викрасти музикальний центр" Sony", через вікно залізли до квартири знайомого їм П. Коли вони вже виходили з квартири, то зустрілися на порозі з 70-річною бабусею П. О. із силою вдарив жінку, вона впала, вдарилася головою об перила та померла. Кваліфікуйте дії О., Д. та Р 6. Раніше судимий М., маючи намір помститися П. за те, що він його назвав "козлом", сказав своїм знайомим, раніше судимим за ст.186 КК України К. та В., що П. буде повертатися з роботи в понеділок з великою сумою грошей, і вказав, у якому місці, в який час буде зручніше здійснити на нього напад. У призначений день і час К. та В. прийшли, а М. зателефонував К. по мобільному, що затримується й повідомив, що на стоянці П. буде о 22 год. К. і В. із застосуванням фізичного насилля напали на П., однак грошей у нього не було. Дайте юридичну оцінку вчиненому учасниками події. 7. У стані наркотичного сп'яніння М., В., Т., Л. та С. близько 3 год ночі на вулиці порушували громадський порядок, лаялися, кричали. Міліціонер К., який ніс службу з охорони громадського порядку, почав вимагати, щоб вони припинили хуліганські дії. Однак ті не лише не виконали вимог, а й почали з ним сперечатися, глузувати з нього, а Л. запропонував для втіхи забрати в міліціонера пістолет, а замість нього покласти шприц із наркотиком. Хулігани почали наступати на міліціонера, взявши його в коло. В. збив К. з ніг, Т. вихопив у нього зброю, а Л. та О почали бити міліціонера, завдавши йому тілесні ушкодження середньої тяжкості. Т. зі зброєю втік. Як вирішити справу?
2	**Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності** ***(лекц. – 0 год / практ. – 4 год)*** 1. Загальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності. 2. Особливості кваліфікації крадіжки. 3. Особливості кваліфікації грабежу. 4. Практичні питання кваліфікації розбою. 5. Особливості кваліфікації вимагання. 6. Практичні питання кваліфікації шахрайства. **Практичні ситуації:**

1. ОСОБА_1 05.02.2012 року біля 19 години вечора підійшов до будинку, який належить ОСОБА_2 і реалізовуючи свій намір, шляхом вільного доступу через незачинені двері зайшов у підсобне приміщення господарства потерпілого, звідки таємно викрав газовий котел «Данко» вартістю 3300 гривень, газовий конвектор «Ужгород» вартістю 1300 гривень та водогінний насос вартістю 395 гривень. Викраденим ОСОБА_1 розпорядився на власний розсуд, реалізувавши вказані речі невстановленій особі за 1200 гривень. Всього своїми діями підсудний завдав потерпілому шкоди на загальну суму 4995 гривень.

2. 29 січня 2012 року близько 21 години ОСОБА_2, перебуваючи в стані алкогольного сп’яніння, знаходячись за місцем свого проживання в будинку АДРЕСА_4, таємно викрав мобільний телефон марки «Нокіа 6700»вартістю 1264 грн. 20 коп., який належить ОСОБА_4, що перебував в його будинку і залишив телефон на столі без нагляду. 30 січня 2012 року ОСОБА_2 подарував викрадений мобільний телефон своїй співмешканці ОСОБА_3, повідомивши її, що він його вкрав, і підсудна, достовірно знаючи про злочинне походження мобільного телефону, розпорядилася ним на свій розсуд, здавши його того ж дня у ломбард «Скарбниця», за що отримала гроші в сумі 548 грн. 95 коп.

3. ОСОБА_1, близько 10 години, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, відсунувши засов вхідних дверей, незаконно проник до будинку ОСОБА_2, де із застосуванням насильства до останньої, що виразилось у нанесенні тілесних ушкоджень, що згідно висновку експерта відносяться до легких тілесних ушкоджень, що спричинили короткочасний розлад здоров'я, вчинив напад на ОСОБА_2 з метою заволодіння її майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я останньої, відкрито заволодів її майном, а саме мобільним телефоном «Нокіа 1280 »вартістю 180 гривень, сім-картою мобільного оператора «Київстар»вартістю 25 гривень, грошовими коштами в сумі 200 гривень та окулярами вартістю 40 гривень, чим завдав ОСОБА_2 збитків на загальну суму 445 гривень.

4. У грудні 2021 року о 23 годині ОСОБА_2 та ОСОБА_3 знаходячись в квартирі АДРЕСА_1, де знаходились з дозволу господаря квартири ОСОБА_4, після вживання алкогольних напоїв, з корисливих мотивів, вступили у злочину змову між собою з метою незаконного заволодіння майном ОСОБА_4. Для вчинення кримінального правопорушення ОСОБА_2 та ОСОБА_3 з метою демонстрації реальності своїх злочинних намірів вирішили використати пістолет, як психологічний фактор можливого застосування відносно ОСОБА_4 насильства небезпечного для його життя та здоров'я. Після чого, реалізуючи свій злочинний задум, ОСОБА_3, будучи в стані алкогольного сп'яніння, усвідомлюючи протиправний характер своїх дій, умисно дістав з кишені куртки ОСОБА_2, яка лежала на підлозі в прихожій кімнаті пневматичний пістолет, зовні схожий на бойовий пістолет, та приставив його до скроні голови господаря квартири ОСОБА_4 і наказав, щоб той віддавав свої гроші. У свою чергу ОСОБА_2, діючу згідно розподілених злочинних ролей, став обшукувати квартиру з метою виявлення та заволодіння матеріальними цінностями. В цей час, потерпілий ОСОБА_4 сприймаючи реально погрозу пістолетом як загрозу його життю та здоров'ю не став чинити опір, а навпаки прохав ОСОБА_3 не стріляти в нього. Продовжуючи свої злочинні дії ОСОБА_2 за попередньою змовою з ОСОБА_3, обшукуючи квартиру виявив та заволодів майном на суму 998 гривень. Доводячи злочинні наміри до кінця, ОСОБА_2 з метою отримання часу для безперешкодного залишення

	квартири, знайденою на місці липкою стрічкою насильно зв'язав потерпілому ОСОБА_4 руки та заклеїв рот, чим спричинив йому фізичний біль. При цьому, ОСОБА_3 з метою подолання можливого опору потерпілого, продовжував тримати пістолет біля голови ОСОБА_4. Після чого, ОСОБА_2 та ОСОБА_3, заволоділи ключем від замка вхідних дверей до квартири, вартістю 15 гривень, що знаходився на гачку роздягальні в коридорі, яким зачинили замок вхідних дверей та залишили квартиру. З місця скоєння кримінального правопорушення ОСОБА_2 та ОСОБА_3 зникли, чужим майном розпорядилися на власний розсуд. 5. 05 березня 2012 року близько 12 год. 30 хв. ОСОБА_5, перебуваючи у магазині, проходячи повз приміщення відділу з продажу мобільних телефонів, орендарем якого є ОСОБА_6, вирішив заволодіти чужим майном. Реалізуючи свій злочинний намір, ОСОБА_5, підійшовши до вітрини цього відділу, пересвідчившись в тому, що немає сторонніх осіб, просунув руку через вітрину і таємно викрав мобільні телефони «Siemens A 70», вартістю 125 грн. та «SAMSUNG C 260», вартістю 135 грн., поклавши їх до кишені. Однак, у той час, коли ОСОБА_5 викрадав мобільні телефони з вітрини, його дії стали помітними для власника відділу магазину ОСОБА_6. Останній, підійшовши до ОСОБА_5 і зрозумівши протиправний характер його дій, почав вимагати повернення мобільних телефонів та вирішив затримати останнього. При цьому ОСОБА_5 намагався заперечити свою причетність до скоєного правопорушення, але саме в цей час мобільний телефон «Siemens A 70», яким він заволодів, раптово випав з його кишені на підлогу, і був піднятий ОСОБА_6. 6. ОСОБА_1 16.04.2012 року, приблизно о 0 год.30 хв., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, маючи умисел на крадіжку чужого майна з корисливих мотивів, проник через віконний отвір в нижній частині магазину, що розташований в АДРЕСА_2, який належить ОСОБА_2, звідки намагався таємно викрасти товарно-матеріальних цінностей на загальну суму 442 грн. 72 коп. Виходячи із магазину, ОСОБА_1 був затриманий в ОСОБА_3.
3	**Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки** ***(лекц. – 0 год / практ. – 4 год)*** 1. Загальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. 2. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних зі створенням і діяльністю злочинних організацій та інших, непередбачених законом воєнізованих або збройних формувань. 3. Практичні питання кваліфікації терористичного акту та інших кримінальних правопорушень терористичного спрямування. 4. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, предметом яких є зброя та інші небезпечні предмети і речовини. **Практичні ситуації:** 1. ОСОБА_1. 14 серпня 2015 року, близько 17:00 години знаходився в місці свого проживання, де використовуючи свій власний мобільний телефон торгової марки «NOKIA 101», маючи єдиний умисел на вчинення кримінального правопорушення, із вказаного мобільного телефону, здійснив три телефонних виклики оператору «102» Головного управління Національної поліції, а саме: о 16:59 год., о 17:00 год., о 17:03 год., та повідомив про підготовку вибуху Райвідділу

	поліції. У зв'язку з отриманням черговим повідомлення про замінування, що погрожує позбавленням життя громадян, було вжито негайні заходи з перешкоджання події, встановлення вибухонебезпечних предметів і вибухових речовин. Згідно акту вибухотехнічного управління, було здійснено огляд будівлі та прилеглої території до райвідділу, в ході якого вибухонебезпечних предметів не виявлено. 2. ОСОБА_1, у невстановлений досудовим розслідування час, знайшов металеві частини гвинтівки системи «Мосіна» калібру 7,62*54R зразка 1891\30, які переніс до місця свого проживання, а саме, господарства АДРЕСА_1 та, маючи на меті незаконне виготовлення вогнепальної зброї, усвідомлюючи заборону вільного обігу вогнепальної зброї, не маючи дозволу на її виготовлення, незаконно шляхом відновлення саморобним способом частин та деталей гвинтівки, що зазнала корозійного впливу, шляхом шліфування, та внесення саморобним способом змін в конструкцію виготовив вогнепальну зброю, а саме нарізну вогнепальну зброю - гвинтівку системи «Мосіна» калібру 7,62*54R зразка 1891\30. Далі ОСОБА_1, у невстановлений досудовим розслідування час, діючи умисно, усвідомлюючи протиправність своїх дій, які передбачають кримінальну відповідальність, придбав заборонені у вільному обігу боєприпаси, а саме: 8 бойових гвинтівкових патронів калібру 7,62*54 із сталевим осердям та 2 бойових гвинтівкових патронів калібру 7,62*54 із свинцевим осердям. В подальшому ОСОБА_1., вогнепальну зброю, а саме: гвинтівку системи «Мосіна» калібру 7,62*54R зразка 1891\30, та боєприпаси, а саме: 8 бойових гвинтівкових патронів калібру 7,62*54 із сталевим осердям та 2 бойових гвинтівкових патронів калібру 7,62*54 із свинцевим осердям, зберігав за місцем свого проживання, у господарстві, що знаходиться по АДРЕСА_1. 3. ОСОБА_1 27 серпня 2017 року приблизно о 21 годині, більш точного часу в ході досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження не встановлено, перебуваючи в одній з кімнат будинку, за адресою: АДРЕСА_1, що є місцем проживання останнього, почувши галас сварки, яка відбувалась між ОСОБА_3Д, ОСОБА_4 та ОСОБА_5 у приміщені коридору вищевказаного будинку, увійшов до приміщення коридору, де побачив, як на підлозі лежала його донька ОСОБА_5, а над нею стояв ОСОБА_3, який руками наносив останній удари в область обличчя. У цей час, ОСОБА_1 усвідомивши, що дії ОСОБА_3 становлять загрозу здоров'ю його доньки ОСОБА_5, згадавши про наявний штик та маючи на меті відвернення настання негативних наслідків для своєї доньки ОСОБА_5 у вигляді отримання нею, внаслідок незаконних дій ОСОБА_3, тілесних ушкоджень, діючи із умислом на спричинення останньому тілесних ушкоджень, взявши у руку вказаний штик, який зберігав за міжкімнатними дверима приміщення коридору, підійшов до ОСОБА_3 та завдав йому два удари в область грудної клітини ззаду, чим спричинив ОСОБА_3 тілесні ушкодження у вигляді колотих поранень грудної клітини та попереку з пошкодженням легені, серця та нирки. 30 серпня 2017 року ОСОБА_3 помер.
4	**Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту** ***(лекц. – 0 год / практ. – 4 год)*** 1. Загальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. 2. Практичні питання кваліфікації кримінальних правопорушень, що вчиняються на залізничному, водному або повітряному транспорті.

3. Особливості кваліфікації порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.
4. Практичні питання кваліфікації порушення чинних на транспорті правил.
5. Особливості кваліфікації незаконного заволодіння транспортним засобом.

Практичні ситуації:

1. Обвинувачений ОСОБА -4 11 листопада 2017 року, приблизно о 18 год. 20 хв., керуючи автомобілем Toyota Lend Cruiser, реєстраційний номер НОМЕР_1, рухаючись на ближньому світлі фар автодорогою, в порушення вимог пункту 12.4 Правил дорожнього руху, зі швидкістю приблизно 100 км/год., що перевищує максимально допустиму швидкість руху для даної ділянки руху 60 км/год., на освітленій штучним освітленням ділянці дороги в порушення вимог пункту 12.3. Правил дорожнього руху, проявив неуважність до дорожньої обстановки, що склалася, та в момент виникнення перешкоди для руху у вигляді пішохода ОСОБА_1, який рухався по проїзній частині по ходу руху автомобіля, негайно не вжив заходів для зменшення швидкості руху керованого ним автомобіля аж до зупинки транспортного засобу, в результаті чого допустив наїзд на ОСОБА_1. У результаті дорожньо-транспортної пригоди пішохід ОСОБА_1 отримав тілесні ушкодження, які відносяться до тяжких тілесних ушкоджень по критерію небезпеки для життя, а автомобіль зазнав механічних пошкоджень. Також, ОСОБА-4, з метою уникнення відповідальності, нехтуючи моральними та правовими нормами, що зобов'язують надати допомогу людині, яка перебуває у небезпечному для життя стані, проявляючи неповагу до прав людини на життя та безпеку, поставивши своїм діями ОСОБА_1, в небезпечний для життя стан так, що останній був позбавлений можливості вжити заходів до самозбереження через отримані в результаті ДТП тілесні ушкодження, маючи зобов'язання піклуватись про цю особу і змогу надати потерпілому допомогу, не надав потерпілому першу медичну допомогу, завідомо залишив його без допомоги, не повідомив про такий стан потерпілого належним установам чи особам, умисно поїхав з місця дорожньо-транспортної пригоди.

2. ОСОБА_1 11.11.2016, будучи раніше судимим за кримінальне правопорушення, передбачене ст 185 КК України, близько 23 години 00 хвилин, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, проник території домоволодіння АДРЕСА_3 яке належить ОСОБА_3 де підійшов до автомобіля ВАЗ-21063 зеленого кольору, 1990 року випуску, д.н.з. НОМЕР_1, належного ОСОБА_3, та за допомогою ножа, якого він заздалегідь взяв з собою, відчинив передні водійські дверцята, проник до автомобіля та відірвав дроти електропроводки від замка запалювання автомобіля, з'єднавши їх між собою, привів двигун автомобіля в дію. Після чого на вказаному автомобілі з місця скоєння злочину зник.

3. ОСОБА_1, 02.05.2018 о 02:20 год. проходячи біля буд. 4 по вул. Андрія Первозванного, побачив біля другого під'їзду вищевказаного будинку легковий автомобіль марки «ВАЗ-2105» білого кольору державний реєстраційний номер НОМЕР_1. У цей час у нього виник злочинний умисел спрямований на заволодіння даним транспортним засобом. Реалізовуючи свій протиправний намір, з метою використання транспортного засобу у власних цілях, ОСОБА_2 підійшов до автомобіля марки «ВАЗ 2105», 1985 р.в., державний реєстраційний номер НОМЕР_2, який перебуває у законному користуванні гр. ОСОБА_3, та усвідомлюючи протиправний характер своїх намірів, відкрив пасажирські дверцята та через них проник до салону автомобіля. В подальшому ОСОБА_2, продовжуючи реалізовувати свій злочинний умисел, діючи повторно, не маючи права на користування

	транспортним засобом марки «ВАЗ 2105», державний реєстраційний номер НОМЕР_2, без відома і всупереч волі власника та законного користувача автомобіля, умисно, таємно, пересвідчившись, що за його діями ніхто не спостерігає, маючи на меті довести свої злочинні дії до кінця, шляхом розукомплектування замка запалення, намагався зрушити з місця вказаний автомобіль. Однак свої злочинні дії ОСОБА_2 не довів до кінця, з причин, які не залежали від його волі, оскільки був викритий гр. ОСОБА_4. Згідно з висновком експерта № 302 від 19.07.2018 ринкова вартість аналогічного, повнокомплектного, технічного-справного автомобіля марки «ВАЗ 2105» д.н.з. НОМЕР_2, становить 19910,00 гривень. 4. 20 лютого 2018 року, приблизно о 11 годині 30 хвилин, ОСОБА_2, ОСОБА_3 та ОСОБА_4, за попередньою змовою групою осіб, діючи з корисливих мотивів, знаходячись біля будинку № 20 по бул. Центральному, підійшли до водійської двері автомобіля "Опель Астра", в салоні якого в якості користувача знаходився ОСОБА_1 Юссеф. Далі, ОСОБА_2 став погрожувати ОСОБА_1 Юссефу насильством, при цьому направив в бік останнього, газовий пістолет. Після чого відкрив двері та зажадав покинути місце водія автомобіля. В цей час, ОСОБА_3, діючи всупереч волі ОСОБА_1 Юссефа, без дозволу останнього відчинив пасажирські двері автомобіля, сів на переднє пасажирське сидіння та схопив його за руки тим самим перешкоджаючи можливості чинити опір діям ОСОБА_2 Одночасно з цим, ОСОБА_4 знаходився біля автомобілю та був готовим розміститись на місце водія для того, щоб зрушити його з місця. Побоюючись за своє життя та здоровя, ОСОБА_1 Юссеф дверцятами автомобіля вибив з руки ОСОБА_2 пістолет, та вискочив з салону автомобіля. Далі ОСОБА_2, продовжуючи свої злочинні дії, наніс два удари кулаком лівої руки в підборіддя ОСОБА_1 Юссефу, після чого сів в салон автомобіля між водійським та пасажирським сидіннями. Після цього, в свою чергу ОСОБА_4 сів на місце водія та зрушив з місця вказаний автомобіль, на якому разом із ОСОБА_3 та ОСОБА_2 зникли з місця вчинення кримінального правопорушення. 5. 23.02.2018 року, приблизно о 20 год. 05 хв ОСОБА_2, в період несення служби на автомобілі марки «ВАЗ-2107», реєстраційний номер НОМЕР_1, який закріплений за ним згідно Наказу директора, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, не переконавшись, що ОСОБА_3 має право на керуванням транспортними засобами, передав йому ключі від автомобіля марки «ВАЗ-2107», реєстраційний номер НОМЕР_1, допустивши таким чином ОСОБА_3 до керування вказаним транспортним засобом. При цьому ОСОБА_2 було достовірно відомо, що ОСОБА_3 також перебуває у стані алкогольного сп'яніння, так як вони разом в робочий час розпивали спиртні напої. Того ж дня, приблизно о 20 год. 10 хв. ОСОБА_3, не маючи посвідчення водія на право керування транспортним засобом, приступив до керування автомобілем марки «ВАЗ-2107», реєстраційний номер НОМЕР_1, не обрав безпечну швидкість руху транспортного засобу та дистанцію, яка б дозволяла безпечно керувати ним та контролювати його рух, не впорався з керуванням, своєчасно не виявив пішохода ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_5, який рухався в попутному напряму по межі правого краю проїзної частини та правого узбіччя, внаслідок чого допустив наїзд передньою правою частинною автомобіля на пішохода. Внаслідок вказаної дорожньо-транспортної пригоди пішохід ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_5, отримав тілесні ушкодження, які відносяться до пошкоджень середньої тяжкості.
5	**Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов’язаної із наданням публічних послуг** ***(лекц. – 0 год / практ. – 4 год)***

1. Загальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов’язаної із наданням публічних послуг.
2. Особливості кваліфікації зловживання владою або службовим становищем.
3. Практичні питання кваліфікації перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.
4. Практичні питання встановлення неправомірної вигоди як предмета кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов’язаної із наданням публічних послуг.
5. Особливості кваліфікації корупційних кримінальних правопорушень.

Практичні ситуації:

1. ОСОБА_6 на підставі наказу головного лікаря призначена на посаду заступника головного лікаря з дитинства та пологодопомоги Центральної Районної Лікарні та з 01.06.2017 перебувала у відпустці по догляду за дитиною віком до 3-х років. У невстановлений в ході досудового розслідування час, ОСОБА_6 вирішила заволодіти грошовими коштами ОСОБА_5. Так, під приводом працевлаштування ОСОБА_5 на посаду фельдшера лікарні, ОСОБА_6 вирішила, що ОСОБА_5 може погодитися на її умови, які полягають у наданні неправомірної вигоди головному лікарю, хоча фактично вирішила ввести останню в оману та заволодіти її коштами. Зокрема, для реалізації свого умислу ОСОБА_6 повідомляла ОСОБА_9, яка прохала посприяти в працевлаштуванні ОСОБА_5, недостовірну інформацію, що нібито спілкувалась з потрібними людьми, які посприяють у вирішенні питання про працевлаштування ОСОБА_5. Надалі ОСОБА_9 маючи намір працевлаштуватися, вирішила передати ОСОБА_6 грошові кошти в сумі 1500 доларів США для подальшої передачі головному лікарю ЦРЛ. Крім того, ОСОБА_6 повідомивши недостовірні дані щодо необхідності надання неправомірної вигоди головному лікарю, викликала у потерпілої ОСОБА_5 тверду впевненість у необхідності надання неправомірної вигоди для її працевлаштування.

2. Обвинувачений ОСОБА_1, перебуваючи на посаді старшого інспектора відділу поліції Головного управління Національної поліції на початку лютого 2016 року, згідно заяви ОСОБА_3, вимагав у останнього неправомірну вигоду у вигляді 50-60 літрів бензину або грошових коштів в сумі еквівалентній вартості бензину за не складання адміністративних матеріалів та не вилучення посвідчення водія. У зв'язку з відсутністю у ОСОБА_3 можливості надати на місці ОСОБА_1 грошові кошти на пальне, обвинувачений ОСОБА_1 склав два протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 124 та 122-4 КУпАП відносно громадянина ОСОБА_3, які направив до суду для розгляду. У подальшому, 09.02.2016 обвинувачений ОСОБА_1, перебуваючи у своєму службовому кабінеті в приміщенні відділу поліції, діючи умисно, з корисливих мотивів, маючи намір спрямований на заволодіння майном ОСОБА_3, повідомив останньому про необхідність надати неправомірну вигоду працівникам районного суду, в якому розглядатимуться вищевказані протоколи про адміністративні правопорушення, у вигляді десяти ящиків мінеральної води «Моршинська» за сприяння у прискоренні розгляду адміністративних матеріалів відносно ОСОБА_3, призначення ОСОБА_3 адміністративного стягнення не пов'язаного з позбавленням права керування транспортними засобами та надати неправомірну вигоду йому у вигляді десяти ящиків мінеральної води «Моршинська» за повернення вилученого в нього посвідчення водія. Надалі обвинувачений ОСОБА_1, досягнув з ним домовленості

	про те, що зазначене вище майно останній передасть ОСОБА_1, а той, у свою чергу, працівникам районного суду, який розглядатиме протоколи про адміністративні правопорушення відносно ОСОБА_3. Після цього, районним судом розглянуто протоколи про адміністративні правопорушення передбачені ст.ст. 124 та 122-4 КУпАП, за якими на ОСОБА_3 накладено адміністративні стягнення у виді штрафу в розмірі 340 грн. та 275 грн., який ОСОБА_3 сплатив цього ж дня надавши до суду відповідні квитанції. У подальшому, ОСОБА_1 перебуваючи у службовому кабінеті, дізнавшись про те, що у ОСОБА_3 відсутні вище обумовлені десять ящиків мінеральної води «Моршинська», проте наявні грошові кошти в сумі 1500 грн., діючи умисно з корисливих мотивів, повідомив останньому про можливість надання працівникам районного суду неправомірної вигоди у вигляді грошових коштів в сумі 1500 грн. Після цього, обвинувачений ОСОБА_1 діючи умисно з корисливих мотивів, не маючи наміру передавати зазначені грошові кошти в якості неправомірної вигоди працівникам районного суду шляхом обману з метою заволодіння грошовими коштами ОСОБА_3 одержав від останнього вказані грошові кошти в сумі 1500 грн. та був викритий працівниками правоохоронних органів.

Методичні рекомендації до практичних занять

Для того, щоб максимально розширити та деталізувати отримані теоретичні знання під час лекційних занять та самопідготовки, навчальним планом передбачені практичні заняття, які повинні сприяти розвитку наукового мислення, усного мовлення та засвоєння відповідного матеріалу.

Практичне заняття полягає у проведенні попередньої перевірки набутих знань, сформованих здібностей і навичок здобувачів освіти, постановку практичної проблеми та її обговорення за участю здобувачів, розв'язання як теоретичних, так і практичних завдань з їх перевіркою та оцінюванням.

Логічно, що успішний кінцевий результат практичного заняття залежить від двох взаємопов'язаних складових – підготовки до практичного заняття та безпосередньої участі у ньому.

На першому етапі необхідно детально ознайомитися із планом практичного заняття, зрозуміти обсяги викладених у ньому теоретичних питань та побудувати умовний механізм їх ефективного вивчення, в залежності від окресленої проблематики та змісту відповідних правових норм, що передбачають конкретні склади кримінальних правопорушень. Надалі слід проглянути лекційний матеріал, опрацювати нормативно-правові акти, спеціальну літературу, ознайомитися з рішеннями Конституційного Суду України, роз'ясненнями та правовими висновками Верховного Суду, проаналізувати окремі приклади судової практики з Єдиного державного реєстру судових рішень, а за необхідності – рішення Європейського суду з прав людини, що стосуються тематики практичного заняття.

Після опрацювання вищезазначеного, можна приступати і до виконання практичних завдань (задач, тестів та ін.), що передбачені планом заняття. З врахуванням раніше проаналізованої, систематизованої та закріпленої інформації, варто підібрати ймовірні варіанти вирішення поставленої задачі, обрати з них найбільш вірогідний (правильний). На основі цього, підвести підсумки, сформувати та викласти обґрунтовану власну позицію щодо поставленого завдання.

У випадку письмового вирішення кримінально-правової ситуації потрібно запропонувати остаточну формулу кваліфікації вчиненого, виходячи з повної, всебічної оцінки об'єктивних і суб'єктивних ознак суспільно небезпечного діяння. Аргументація відповіді повинна бути переконливою і базуватися на нормах чинного законодавства та судовій практиці. Вирішуючи ж тестові завдання, здобувачам слід не лише обрати правильну, на їх думку, відповідь (ключ), а й аргументовано пояснити, з яких міркувань інші варіанти відповідей

(дистрактори) є хибними.

Під час участі у практичному занятті, здобувачі освіти повинні демонструвати необхідні знання та розуміння матеріалу, вміти грамотно, логічно, послідовно, аргументовано та переконливо подавати інформацію, відстоювати позицію, застосовувати критичне мислення, конструктивно ставити під сумнів відповіді інших здобувачів, брати активну участь в обговоренні дискусійних питань. Відповівши на теоретичне питання та вирішуючи практичне завдання, потрібно пам'ятати, що відповідь буде вважатися неповною, яка хоч і є у кінцевому випадку правильною, проте представлена без пояснення ходу думок, обґрунтування та наведення всіх нормативних підстав.

Методичні рекомендації до розв'язування практичних ситуацій

Метою вирішення задач є: 1) набуття та закріплення навичок самостійної роботи із законодавчими положеннями кримінального закону та судової практики; 2) вироблення навиків давати власну кримінально-правову оцінку конкретних життєвих ситуацій; 3) досягнення належного рівня обґрунтування власної кримінально-правової позиції.

Необхідною умовою успішного вирішення практичних ситуацій є попереднє вивчення теоретичного матеріалу, який був викладений під час лекційного заняття, а також тієї частини, яка зібрана у навчальній та спеціальній монографічній літературі. Другий блок потрібної для вивчення інформації становлять норми чинного КК України та іншого галузевого законодавства, а також положення актів тлумачення правових норм (постанови Пленуму Верховного Суду України, які не втратили чинності, та його правові позиції).

Обов'язковим для здобувача є письмове вирішення задач. Перш ніж вдатися до розв'язування задачі, необхідно уважно її перечитати, звернути особливу увагу на юридичну термінологію, оцінити обставини, викладені в умові, які слід вважати установленими. Під час розв'язування задач особливо слід звернути увагу на вирішення тих проблемних питань, які закладені в умові. Зазначення лише формули кваліфікації і елементів складу відповідного кримінального правопорушення не вважається вирішенням задачі.

Якщо буде встановлено, що в діяннях суб'єкта недостатньо ознак якогось конкретного складу кримінального правопорушення, то недопустимим є лише сама констатація цього факту. Доцільно детально обґрунтувати власну позицію і вказати, які саме ознаки відсутні та розтлумачити їх. Якщо ж під час вирішення задачі слід звернутися до інших нормативно-правових актів чи використати положення постанов Пленуму Верховного Суду України, здобувач повинен чітко зазначити, яке із положень він використав і коротко сформулювати зміст відповідного положення.

Передумовою юридичного закріплення результатів кримінально-правової кваліфікації при розв'язуванні практичних ситуацій є встановлення наявності або відсутності складу кримінального правопорушення в діянні особи (осіб), характеристика якого викладена у задачі. Якщо вчинене не містить складу кримінального правопорушення, то слід точно вказати, які саме ознаки відсутні. Якщо в результаті проведеної кримінально-правової оцінки буде встановлено наявність в описаному діянні ознак складу кримінального правопорушення, то слід скласти формулу кваліфікації. Останнє має відбуватися із використанням сформульованих у теорії кваліфікації вимог, а саме: 1) має бути зроблена вказівка на структурні частини статті кримінального закону, відповідно до якої здійснюється кваліфікація; 2) при необхідності слід зробити посилання на статті Загальної частини КК України; 3) у формулі кваліфікації належить правильно розставити розділові знаки, записати її так, щоб уникнути незрозумілості чи двозначності: а) якщо має місце множинність кримінальних правопорушень, то кожна стаття Особливої частини повинна бути відокремлена крапкою з комою; б) посилання на статтю Загальної частини здійснюється окремо стосовно кожної із статей Особливої частини КК України; в) формула кваліфікації щодо кожної особи записується окремо.

Наступним етапом у вирішенні завдання має стати формулювання обвинувачення, тобто словесне пояснення формули кваліфікації із вказівкою на кримінально-правові норми, в яких

встановлена відповідальність за вчинене посягання. Завершальним же етапом кримінально-правової кваліфікації є її мотивування шляхом детального юридичного аналізу ознак складу кримінального правопорушення. Варто пам'ятати, що тільки відповідні частини окремих статей із Загальної частини КК України можуть бути вказані у формулі кваліфікації, а саме – ст. ст. 14, 15, 27, 28 КК України.

Під час доповіді на практичному занятті здобувач, перш за все, зачитує обставини справи та головне запитання. Вирішення задачі, тобто юридичне формулювання обвинувачення (формула кваліфікації та її обґрунтування), здобувач не зачитує, а усно доповідає. Вирішення має бути розгорнутим, послідовним, аргументованим з посиланням на відповідний нормативний матеріал. Окремі задачі можуть бути вирішені по-різному, оскільки тлумачення деяких норм кримінального закону в науці дискусійні, а на практиці не має однозначності застосування цих норм. Під час вирішення таких задач принципове значення має уміння юридично правильно аргументувати власну точку зору. Відповідь щодо задачі передбачає доказування здобувачем обраного ним варіанту вирішення. При цьому слід пам'ятати, що будь-яка дискусія має бути ефективною.

Завдання для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	**Поняття, підстави та принципи кримінально-правової кваліфікації** 1. Визначте стадії кримінально-правової кваліфікації і етапи кожної із них. 2. Встановіть, яке значення мають елементи і ознаки складу кримінального правопорушення для правильної кваліфікації. 3. Вкажіть, яке значення правильної кримінально-правової кваліфікації. 4. Класифікуйте функції кримінально-правової кваліфікації. 5. Проведіть класифікацію підстав кримінально-правової кваліфікації.	**4.5**
2	**Кваліфікація кримінальних правопорушень з урахуванням стадій їх вчинення** 1. Детально проаналізуйте правила кваліфікації незакінченого кримінального правопорушення. 2. Визначте особливості кваліфікація готування до вчинення кримінального правопорушення із врахування форм підготовчої діяльності. 3. Проаналізуйте правила кваліфікація окремих видів замаху на кримінальне правопорушення. 4. З'ясуйте значення добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення для кваліфікації вчиненого.	**4.5**
3	**Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті** 1. Встановіть загальні положення кваліфікації вчинення кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. 2. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації співучасті з врахуванням виду співучасника. 3. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації співучасті з врахуванням її форм. 4. З'ясуйте правила кваліфікації невдалої співучасті та співучасті у незакінченому кримінальному правопорушенні.	**4.5**

	5. Вивчіть правила кваліфікація співучасті у кримінальних правопорушеннях із спеціальним суб'єктом. 6. З'ясуйте, яким чином здійснюється кваліфікація причетності до кримінального правопорушення.	
4	**Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень** 1. Встановіть загальні правила кваліфікації множинності кримінальних правопорушень. 2. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації сукупності кримінальних правопорушень. 3. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації повторності кримінальних правопорушень. 4. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації рецидиву кримінальних правопорушень.	**4.5**
5	**Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм** 1. Визначте особливості кваліфікації при конкуренції кваліфікуючих, особливо кваліфікуючих і привілейованих ознак. 2. З'ясуйте особливості кваліфікації випадків, коли кваліфікуючі, особливо кваліфікуючі і привілейовані ознаки становлять самостійні склади кримінальних правопорушень. 3. З'ясуйте, яким чином здійснюється запобігання подвійному інкримінуванню при кваліфікації кримінальних правопорушень. 4. З'ясуйте правила кваліфікації частини і цілого.	**4**
6	**Кваліфікація кримінальних правопорушень проти особи** 1. Визначте класифікацію вбивств та особливості їх кваліфікації. 2. Детально проаналізуйте різновиди тілесних ушкоджень і особливості їх кваліфікації. 3. Встановіть відмінності між незаконним позбавленням волі і захопленням заручників та особливості їх кваліфікації. 4. З'ясуйте ознаки торгівлі людьми і їх вплив на кваліфікацію вчиненого. 5. Вивчіть особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи і недоторканості особи, враховуючи зміни до кримінального закону України від 2018 року.	**4.5**
7	**Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності** 1. Визначте класифікацію кримінальних правопорушень проти власності та особливості їх кваліфікації. 2. Вивчіть особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, що пов'язані із оберненням чужого майна на користь суб'єкта. 3. Вивчіть особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, що не пов'язані із оберненням чужого майна на користь суб'єкта.	**4.5**
8	**Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської безпеки** 1. З'ясуйте особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних зі створенням і діяльністю злочинних організацій та інших, непередбачених законом воєнізованих або збройних формувань. 2. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації терористичного акту та інших кримінальних правопорушень терористичного спрямування.	**4.5**

	3. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, предметом яких є зброя та інші небезпечні предмети і речовини.	
9	**Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту** 1. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, що вчиняються на залізничному, водному або повітряному транспорті. 2. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами та чинних на транспорті правил. 3. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації незаконного заволодіння транспортним засобом.	**4.5**
10	**Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг** 1. З'ясуйте загальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. 2. Детально проаналізуйте особливості кваліфікації зловживання владою або службовим становищем та перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. 3. Вивчіть практичні питання встановлення неправомірної вигоди як предмета кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг та особливості кваліфікації такого роду діянь.	**5**

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота – це форма навчання, яка передбачає планомірну, систематичну, індивідуальну працю, мислення та формування власного стилю розумової діяльності.

Різновидами самостійної роботи під час вивчення навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» є:

- вивчення заданих тем та запитань, що передбачені для самостійної роботи;
- опрацювання матеріалу, поданого на лекційних заняттях;
- поглиблене вивчення теоретичного та практичного матеріалу на задану тематику, а також пошук додаткових джерел інформації;
- проходження курсів за тематикою робочої програми навчальної дисципліни на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідними сертифікатами (з можливістю верифікації їх справжності на таких онлайн-платформах):
- підготовка до виступу на практичних заняттях, до різних видів поточного та підсумкового контролю, в тому числі і з використанням іноземних джерел із встановленої тематики;
- використання інформаційних технологій.

Засоби контролю самостійної роботи, методика її проведення обирається викладачем. Такий контроль має, насамперед, відповідати вимогам неупередженості, справедливості та проводитися з метою встановлення результатів навчання на всіх етапах його здійснення і відповідати встановленим критеріям оцінювання. Форми здійснення контролю – усна, письмова та тестова.

Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів передбачає: а) завдання для самостійної роботи, які, як правило, не охоплюються ані лекційними, ані практичними планами; б) банк тестових завдань для самопідготовки та самоконтролю.

Самостійна робота здобувачів забезпечується різними навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» загалом чи окремої теми, зокрема: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями (вказівками), практикумами, науковою літературою та періодичними виданнями.

У процесі самостійної роботи над навчальним предметом «Кваліфікація кримінальних правопорушень» здобувачі освіти можуть проходити відповідні онлайн курси на безкоштовних платформах, які передбачають отриманні сертифікатів. Окрім того, можна брати участь у підготовці та опублікуванні наукових статей як одноосібно, так і у співавторстві з викладачем, а також у науково-практичних конференціях, симпозіумах, вебінарах, круглих столах. Варто не нехтувати також можливістю участі у різноманітних наукових конкурсах, олімпіадах, освітніх і наукових проектах у сфері кримінального права. Таким чином, буде забезпечено розширення професійного кругозору, набуття практичного досвіду, спілкування в позанавчальний час на фахові теми. Самостійна робота формує здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності правника..

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчання та викладання побудоване на компетентнісному і студентоцентричному підходах, принципах академічної свободи і академічної доброчесності. Базується на інтерактивному навчанні практичного спрямування у формах лекцій (лекція-диспут, гостьова лекція, лекція-презентація), практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи, міні-досліджень здобувачів вищої освіти за індивідуальною траєкторією (ІНДЗ).

З метою забезпечення викладання навчальної дисципліни ««Кваліфікація кримінальних правопорушень» використовуються методи і засоби навчання, передбачені Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

(протокол №10 від 30 липня 2026 року, https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/).

Основні методи навчання та викладання:

— методи організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності: вербальні (словесні), наочні, проблемно-пошукові, індуктивно-дедуктивні;

— методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: інтерактивні ігри (платформа Kahoot), навчальні дискусії, заохочення і стимулювання навчальної діяльності; бінарні методи навчання.

— методи контролю і самоконтролю у навчанні: опитування, письмові роботи, тестування, есе, компютерний контроль, самоконтроль;

— кейс-метод;

— метод «мозкового штурму»;

— робота в малих групах;

— ділова гра.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ «КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ»

Формами оцінювання та контролю результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;

- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- проходження курсів за тематикою робочої програми навчальної дисципліни на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджено відповідним сертифікатом з можливістю верифікації його справжності на таких онлайн-платформах.

Критерії підсумкового оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів балів за кожним запланованим результатом навчальної дисципліни, визначених шкалою оцінювання.

50% підсумкової оцінки (максимально 50 балів) з навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» здобувачі освіти накопичують протягом двох модулів шляхом додавання балів, отриманих ними на кожному практичному занятті. Ще 50% (тобто до 50 балів) можна отримати під час заліку.

Мінімальний пороговий рівень позитивної оцінки за курс – 50 балів.

Максимальний пороговий рівень позитивної оцінки за курс – 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота		*Підсумковий тест (іспит)*	*Сума*
Змістовий модуль 1	*Змістовий модуль 2*	*50*	*100*
1.1. – 5 *1.2. – 5* *1.3. – 5* *1.4. – 5* *1.5. – 5*	*2.1. – 5* *2.2. – 5* *2.3. – 5* *2.4. – 5* *2.5. – 5*		
25	*25*		

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ»

Поточний контроль: здійснюється на заняттях шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, бліц-опитування; письмових самостійних робіт (есе, рефератів тощо); виконання практичних і науково-дослідних (індивідуальних та групових) завдань; підготовки та захисту відповідних презентацій, схем, таблиць, діаграм, графіків; розв'язання кейсів з практичних завдань та задач-казусів; аналізу та обґрунтування (чи заперечення) судових рішень. Також кожен здобувач має можливість отримати бали чи відпрацювати пропущені ним аудиторні години практичних занять, пройшовши курси за тематикою робочої програми навчальної дисципліни на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідним сертифікатом з можливістю верифікації його справжності на цих онлайн-платформах. Кількість балів не може

перевищувати максимальних меж за кожну тему, що визначені пунктом робочої програми навчальної дисципліни «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти».

Підсумковий контроль: залік.

Критерії поточного оцінювання здобувачів вищої освіти на практичному занятті

• оцінка “відмінно” – здобувач повною мірою розкриває питання, винесені для опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити;

• оцінка “добре” – загалом рівень знань здобувача відповідає вищевикладеному, але він припускається певних помилок при розв’язанні завдань, винесених для опрацювання, обґрунтування неточні, не наводяться обґрунтовані докази;

• оцінка “задовільно” – здобувач розкриває питання, винесені для опрацювання, у загальних рисах, розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно;

• оцінка “незадовільно” – здобувач не може відповісти на поставлені запитання або відповідає неправильно, не розуміє сутності питань, не може зробити висновки.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

1. Визначення поняття кваліфікації кримінальних правопорушень.
2. Стадії кримінально-правової кваліфікації.
3. Стадія вибору правової норми та її етапи.

4. Стадія встановлення відповідності між ознаками діяння та нормою, її етапи.
5. Стадія закріплення результатів кваліфікації.
6. Визначення формули кваліфікації.
7. Загальні вимоги формули кваліфікації.
8. Результат кримінально-правової кваліфікації.
9. Структура кримінально-правової кваліфікації.
10. Об'єкт кваліфікації.
11. Суб'єкт кваліфікації.
12. Зміст кримінально-правової кваліфікації.
13. Функції кримінально-правової кваліфікації.
14. Види функцій кримінально-правової кваліфікації.
15. Значення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень.
16. Поняття і види підстав та передумов кваліфікації кримінальних правопорушень.
17. Основні та додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації.
18. Встановлення фактичних обставин кримінального провадження як передумова кваліфікації.
19. Встановлення правових норм як нормативна підстава кваліфікації.
20. Склад кримінального правопорушення і його роль у процесі кваліфікації.
21. Поняття та види принципів кримінально-правової кваліфікації.
22. Законність кваліфікації кримінальних правопорушень.
23. Офіційність кримінально-правової кваліфікації.
24. Об'єктивність кваліфікації кримінальних правопорушень.
25. Точність та індивідуальність кримінально-правової кваліфікації.
26. Повнота кримінально-правової кваліфікації.
27. Кваліфікація закінченого кримінального правопорушення.
28. Правила кваліфікації незакінченого кримінального правопорушення.
29. Кваліфікація готування до вчинення кримінального правопорушення.
30. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення та його видів.
31. Значення добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення для кваліфікації вчиненого.
32. Особливості кваліфікації вчиненого за наявності добровільної відмови співучасників.
33. Дійове каяття та його значення для кваліфікації.
34. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.
35. Кваліфікація вчиненого із врахуванням виду співучасника.
36. Характерні риси кваліфікації співучасті із розподілом ролей.
37. Врахування форм співучасті при кваліфікації вчиненого.
38. Кваліфікація дій декількох виконавців без попередньої змови.
39. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених за попередньою змовою групою осіб.
40. Кваліфікація кримінальних правопорушень, що вчинені організованою групою.
41. Особливості кваліфікації суспільно небезпечних діянь, що вчинені злочинною організацією.
42. Кваліфікація спеціальних видів співучасті.
43. Кваліфікація причетності до кримінального правопорушення.
44. Кримінально-правова оцінка одиничного кримінального правопорушення.
45. Загальні правила кваліфікації множинності кримінальних правопорушень.
46. Кваліфікація повторних кримінальних правопорушень.
47. Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень.
48. Кваліфікація ідеальної сукупності кримінальних правопорушень.
49. Особливості кваліфікації реальної сукупності кримінальних правопорушень.
50. Особливості кваліфікації рецидиву кримінальних правопорушень.
51. Поняття конкуренції кримінально-правових норм.

52. Ознаки конкуренції кримінально-правових норм.
53. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції загальної та спеціальної норм.
54. Кваліфікація при конкуренції кількох спеціальних норм.
55. Кваліфікація при конкуренції частини і цілого.
56. Особливості кваліфікації вбивства в залежності від форми вини, наявності пом'якшуючих та обтяжуючих обставин.
57. Практичні питання кваліфікації незакінченого умисного вбивства, вчиненого у співучасті та при конкуренції кримінально-правових норм.
58. Кваліфікація умисного вбивства за наявності помилки суб'єкта кримінального правопорушення.
59. Практичні питання кваліфікації тілесних ушкоджень в залежності від форми вини та ступеня тяжкості.
60. Особливості кваліфікації крадіжки.
61. Особливості кваліфікації грабежу.
62. Практичні питання кваліфікації розбою.
63. Особливості кваліфікації вимагання.
64. Практичні питання кваліфікації шахрайства.
65. Практичні питання кваліфікації терористичного акту та інших кримінальних правопорушень терористичного спрямування.
66. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, предметом яких є зброя та інші небезпечні предмети і речовини.
67. Особливості кваліфікації порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.
68. Особливості кваліфікації зловживання владою або службовим становищем.
69. Практичні питання кваліфікації перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.
70. Практичні питання встановлення неправомірної вигоди як предмета кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Кожен здобувач має можливість отримати бали чи відпрацювати пропущені ним аудиторні години практичних занять, пройшовши курси за тематикою робочої програми навчальної дисципліни на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідним сертифікатом з можливістю верифікації його справжності на цих онлайн-платформах. Кількість балів не може перевищувати максимальних меж за кожну тему, що визначені пунктом робочої програми навчальної дисципліни «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фахова (основна)

1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. за заг. Ред В.В. Топчія; наук. зед. В.І. Антипова. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.
2. Арманов М.Г., Книженко О.О., Ярмиш Н.М.. Проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. К.: Національна академія прокуратури України, 2017. 392 с.
3. Карпова Н. Ю. Практикум з основ кваліфікації кримінальних правопорушень: навч. посібник / Н. Ю. Карпова. Київ: Заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая». 2024. 234 с.

4. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування. За ред. М.І.Хавронюка. К:Москаленко О.М., 2019. 464 с.
5. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства. За ред. М. І. Хавронюка. К. : ВД «Дакор», 2016. 496 с.
6. Осадчий В.І. Корупційні злочини: Монографія. К.: Видавництво Європейського університету, 2016. 82 с.
7. Панов М. І., Харитонов С. О., Володіна О. О., Анісімов Г. М., Гальцова В. В., Оробець К. М., Зінченко І. О. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2024. 464 с.
8. Сопілко І.М. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень: навч. посібник / І.М. Сопілко, С.Я. Лихова, О.П. Куліков. – Тернопіль : Осадца Ю.В.., 2022. – 188 с.
9. Тетарчук І., Дяків Т. Теорія кваліфікації злочинів. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 104 с.
10. Тетарчук І.В. Теорія кваліфікації злочинів. Для підготовки до іспитів. К.: Центр учбової літератури, 2016. 104 с.
11. Ус О.В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації: лекції. Харків: Право, 2018. 368 с.
12. Юріков О.О. Кваліфікація кримінальних правопорушень :збірник практичних завдань. – Київ : 7БЦ, 2023. 204с.

Допоміжна

1. Айдинян А. В. До питання правил кваліфікації фактичної помилки за проєктом нового Кримінального кодексу України (в редакції станом на 22.05.2023). Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Т. 2, № 79. С. 131–136.
2. Анісімов Г.М. Особливості кваліфікації злочинів, що вчиняються шляхом зловживання службовим становищем. Вісник Асоціації кримінального права України. N 2. 2014. С. 250-268.
3. Антипов В. В. Про деякі питання кваліфікації злочинів при їх повторності або сукупності. Актуальні проблеми кримінальної відповідальності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 жовт. 2013 р. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого", НДІ вивч. пробл. злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України, Всеукр. громад. орг. "Асоц. кримінал. права". Х.: Право, 2013. С. 264-267.
4. Бантишев О.Ф., Романюк Б.В. Окремі питання відповідальності за злочини проти безпеки руху чи експлуатації транспорту. Юридичний Вісник. 3 (36). 2015. С. 5-9.
5. Брящей Р. І., Клименко О. А. Актуальні питання кваліфікації та розмежування терористичного акту та диверсії за КК. Протидія проявам тероризму, сепаратизму, екстремізму та нелегальній міграції в сучасних умовах: стан, проблеми та перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 жовт. 2016 р.). Дніпро, 2016. С. 141–146.
6. Бурдін В.М. Деякі аспекти кримінальної відповідальності за злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту за КК України. Новітні кримінально-правові дослідження 2016. С.13-17.
7. Возьний В. І. Особливості кваліфікації злочинів при конкуренції кримінально-правових норм (на прикладі ст.129 КК України та ч.1 ст.345 КК України). Форум права. 2011. № 3. С. 130–133.
8. Гізімчук С. В. Дослідження питань кваліфікації повторності розбою на підставі принципів верховенства права та справедливості. Проблеми законності. Вип. 13. Х., 2011. С. 112–120.

9. Гладун О.З., Годуєва К.І. Запобігання корупції шляхом встановлення обмежень щодо одержання подарунків. Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. N 1 (47). С. 32–39.
10. Горох О.П. Практика застосування Верховним судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / за заг. ред. А.А. Музики. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 524 с.
11. Гораш О. С., Колесник Н. М., Кочин В. Д. Проблеми кваліфікації умисних тілесних ушкоджень в контексті домашнього насильства. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2026. Т. 38, № 1, ч. 2. С. 94–103.
12. Ємельянов В.П. Терористичний акт: загальне поняття, відмежування від суміжних злочинів та шляхи вдосконалення складу злочину. Вісник Асоціації кримінального права України, 2015, N 1(4). С.233-244.
13. Зінченко І. О. Одиничні злочини: поняття, види, кваліфікація. Харків: ФІНН, 2010. 256 с.
14. Іншеков М. В., Іншекова Ю. Ю. Особливості кримінально-правової кваліфікації розбоїв в умовах дії правового режиму воєнного стану. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2026. Т. 38, № 2, ч. 2. С. 44–50.
15. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. Г. Є. Болдарь, М. К. Гнєтнєв, Г. М. Зеленов та ін.; за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. К. : Істина, 2011. 430 с.
16. Климосюк А. С. Співвідношення диверсії (ст. 113 КК України) і терористичного акту (ст. 258 КК України). Проблеми законності. Вип. 140. 2018. С. 78-92.
17. Книженко О. Проблеми кваліфікації привласнення чи розтрати чужого майна особою, якій це майно було ввірене чи перебувало в її віданні. Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 3’2017. С. 82-89.
18. Корогод С. В. Державна зрада і колабораційна діяльність: питання кримінально-правової кваліфікації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Т. 4, № 91. С. 100–105.
19. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров’я особи: проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів: наук. - практ. посібник.А.О. Данилевський, Г.Є. Болдарь; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ. ім. Е.О. Дідоренка. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2011. 152 с.
20. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів: підруч. К.: Алерта, 2013. 319 с.
21. Куц В.М. Озброєння банди як складова її організації та функціонування. Науковий часопис Національної академії прокуратури, 2017. N 1 (13). С.107–113.
22. Левченко К. Б., Ященко А. М. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров’я, вчинені у співучасті: проблеми кваліфікації та призначення покарань. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2025. № 3 (36). С. 60–71.
23. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм. Монографія. Київ: Атіка. 2003. 224 с.
24. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми: монографія. Київ: Норма права, 2022. 244 с.
25. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. 2-ге вид. К. : Юрінком Інтер, 2009. 512 с.
26. Орлов Ю. В. Окремі проблеми кваліфікації воєнних злочинів, що заподіюють шкоду власності. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2025. Т. 34, № 1. С. 34–49.
27. Осадчий В. І. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту: монографія. К., 2011. 150 с.
28. Павленко І.В. Зараження венеричною хворобою: проблеми кваліфікації. Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія. Соціологія. Право. №1-2 (29-30). 2016. С. 207-210.

29. Пасєка О.Ф. Кримінальна відповідальність за перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу за КК України: основні теоретичні та прикладні проблеми. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. №3. 2017. С. 166-175.
30. Перешивко О.С. Неправомірна вигода як предмет підкупу особи, яка надає публічні послуги. Юридичний науковий електронний журнал. № 1. 2018. С. 184-187.
31. Попович О. С. Суб'єктивна сторона складу терористичного акту: проблеми кваліфікації цього злочину. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Випуск 51. Том 2. 2018.С. 84-87.
32. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 грудня 2003 р. № 15. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03#Text
33. Про судову практику у справах про хабарництво: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 квітня 2002 р. № 5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02#Text
34. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text
35. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005р. №13. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text
36. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 13 грудня 2010 р. №3. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text
37. Про судову практику у справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03#Text
38. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text
39. Про Правила дорожнього руху: Постанова КМУ від 10 жовтня 2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text
40. Правова позиція Великої палати ВС при кримінально-правовій кваліфікації крадіжки, грабежу та розбою, в тому числі й при інкримінуванні кваліфікуючої ознаки проникнення.URL:https://www.legalex.com.ua/sudebnaya-praktika/pravova-pozitsiya-velikoyi-palati-vs-pri-kriminalno-pravovij-kvalifikatsiyi-kradizhki-grabezhu-ta-rozboyu
41. Радіонов І. І. Участь у нападі, вчинюваному бандою: поняття та кримінально-правова кваліфікація. № 3(40). Харків, 2011. С. 200–203.
42. Романюк Б.В., Бантишев О.Ф. Кримінальна відповідальність за спричинення смерті людині: кваліфікація таких діянь та їх відмежування від суміжних кримінальних правопорушень: монографія. Тернопіль: Видавництво «Підручники і посібники», 2017. 678 с.
43. Рябчинська О.П. Додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. №12. Том 2., 2014. С. 99-103.
44. Савченко А. В. Вплив мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості на кваліфікацію злочинів. Вісник Академії адвокатури України. (17) 2010.С.174-177.
45. Савченко А. В. Кримінальна відповідальність за шахрайство в Україні та за кордоном: порівняльно-правове дослідження : монографія. К., 2013. 213 с.

46. Савченко А.В. Корупційні злочини (Кримінально-правова характеристика): навч. посіб. К: «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.
47. Сийплокі М.В. Зловживання владою або службовим становищем: визначення наслідків злочину. Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія ПРАВО. Випуск 33. Том 2. 2015. С. 127-130.
48. Созанський Т. І. Кваліфікація двох або більше злочинів, передбачених різними частинами однієї статті КК України. Науково-Інформаційний вісник. Право. Вип.5., 2012. С.146-150.
49. Стрельцов Є. Л. Кваліфікація злочинів: практичні поради. Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 червня 2018 р.) Одеса : Юридична література, 2018. С. 296-300.
50. Тавлуй О. В. Окремі аспекти кримінально-правової кваліфікації державної зради та колабораційної діяльності. Вісник асоціації кримінального права України. 2026. № 25. С. 140–149.
51. Топчій В.В. Кваліфікація злочинів, вчинених групами осіб в місцях масового скупчення людей. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Випуск 36. Том 2, 2016. С.100-103.
52. Ус О. В. Кваліфікація злочину за ознаками суб'єктивної сторони складу злочину. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2018. № 49, т. 2. С. 130–136.
53. Ус О. В. Кваліфікація злочину при конкуренції загальної та спеціальної кримінально-правових норм. Jurnalul juridic național: teorie și practică • национальный юридический журнал: теория и практика • national law journal: teory and practice, 2019. С. 136-140.
54. Ус О.В. Кваліфікація злочинів з урахуванням форм співучасті: Аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України. Науковий вісник Херсонського університет. Вип.2. Том 4, 2014. С.56-61.
55. Ус О.В. Кваліфікація злочину, передбаченого бланкетною диспозицією. Право і Суспільство. №2., 2018. С. 179-186.
56. Ус О.В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті. Вісник Національної кадемії правових наук України № 1 (76) 2014. С. 149-159.
57. Устрицька Н.І. Кваліфікація повторності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 216 с.
58. Хашев В. Г. Проблемні питання розмежування зловживання владою або службовим становищем та перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. Дніпропетровськ, 2015. N 3. С. 202-209.
59. Швець Ю. С. Проблеми кваліфікації вбивств, поєднаних з зґвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом. Держава і право: Зб. наук. праць. вип.. 32. К.: Інститут держави і права ім.. Корецького, 2006. С. 433-439.
60. Шевчук А.В. Фактична помилка та особливості кваліфікації її різновидів: постановка проблеми. Ерліхівський збірник Чернівецького національного університету: Наукові доповіді та повідомлення. Вип. 4-5. Чернівці: Рута, 2005. С.202-206.
61. Ярмиш Н.М. Вимагання неправомірної вигоди та прохання її надати: складнощі розмежування. Вісник Національної академії прокуратури України, 2017. N 4. С. 58-64.
62. Ярмиш. Н. Проблеми кваліфікації злочинів, вчинених групою осіб за попередньою змовою. Вісник Національної академії прокуратури України. 4'2010. С. 53-58.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Законодавство України (сайт ВРУ): http://zakon1.rada.gov.ua/laws
2. Правова система Нормативні акти України: http://nau.kiev.ua/
3. Ліга Закон: http://www.ligazakon.ua/
4. Електронна бібліотека юридичної літератури: http://pravoznavec.com.ua/
5. Економіко-правова бібліотека: http://vuzlib.net/
6. Студентський юридичний портал України: http://the-law.at.ua/
7. "LEX" - Правовой портал Украины: http://ukr-pravo.at.ua/
8. Єдиний державний реєстр судових рішень: http://reyestr.court.gov.ua/
9. Сайт Конституційного Суду України: http://www.ccu.gov.ua/
10. Сайт Верховного Суду: https://supreme.court.gov.ua/supreme/

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

«Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/

««Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

«Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- ✓ допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- ✓ не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- ✓ додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.